

Minister Finansów

Warszawa, 4 kwietnia 2025 roku

Sprawa: Interpelacja w sprawie akcyzy na napoje alkoholowe
Znak sprawy: PAD1.054.6.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 8802 z 27 marca 2025 r. złożoną przez Posła Pana Mariusza Krystiana, w sprawie dyskryminujących polskich przedsiębiorców nierówności w opodatkowaniu akcyzowym napojów alkoholowych uprzejmie informuję, co następuje.

Ad 1.

Na gruncie krajowego prawa podatkowego napoje alkoholowe podlegają regulacjom ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym¹. Do napojów alkoholowych zalicza się alkohol etylowy, piwo, wino, napoje fermentowane oraz wyroby pośrednie.²

Ustawa o podatku akcyzowym określa stawki tego podatku dla każdej z wymienionych kategorii napojów alkoholowych. Ich wysokość uwzględnia minimalne wysokości stawek określone w przepisach Dyrektywy Rady 92/84/EWG³.

¹ Art. 2 ust. 1 w zw. z art. 92 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U. z 2025 r. poz. 126, z późn. zm.)

² Podział wynika z Dyrektywy Rady 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych (Dz. Urz. WE L 316 z 31.10.1992, str. 21 - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 9, t. 1, str. 206, z późn. zm.).

³ Dyrektywa Rady 92/84/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie zbliżenia stawek podatku akcyzowego dla alkoholu i napojów alkoholowych (Dz.Urz. WE L 316 z 31.10.1992, str. 29; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 9, t. 1, str. 213)

Podkreślenia wymaga, że obecna wysokość opodatkowania piwa akcyzą w kraju nie odbiega od średniej unijnej oraz jest wyższa od średniej państw regionu. Z państw ościennych niżej opodatkowane piwo mają np. Niemcy, Czechy i Słowacja. Także relacja krajowych poziomów opodatkowania etanolu zawartego w piwie i wódce oscyluje w granicach wartości średniej unijnej. W żadnym z państw członkowskich UE nie zrównano tych poziomów i to bez względu na przyjęty sposób liczenia akcyzy – od zawartości alkoholu czy według zawartości ekstraktu.

W Polsce, od czasu wprowadzenia w kraju podatku akcyzowego, tj. od 1993 r., akcyza od piwa jest ustalana w oparciu o liczbę stopni Plato gotowego wyrobu. Takie rozwiązania funkcjonują w połowie państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym w państwach o uznanej, wielowiekowej tradycji warzenia piwa takich jak, np. Niemcy, Czechy, Austria, Belgia.

Ad 2.

Ministerstwo Finansów bieżąco analizuje procesy zachodzące na rynku wyrobów akcyzowych, w tym napojów alkoholowych.

Odnosząc się natomiast do tezy o uprzywilejowanym opodatkowaniu akcyzą zagranicznych koncernów będących producentami piwa w stosunku do innych rodzajów napojów alkoholowych zauważam, że jest ona nieprawdziwa. Przepisy ww. dyrektywy Rady 92/83/EWG przewidują dwa równoprawne modele opodatkowania piwa. Ponadto odmiennie, niż w oparciu o zawartość alkoholu, ukształtowana została podstawa opodatkowania także innych grup napojów alkoholowych tj. wina, napojów fermentowanych czy wyrobów pośrednich. Odnosi się ją do miary objętości tj. hektolitra, bez względu na zawartość alkoholu. Prawodawstwo wspólnotowe oraz implementujące je do krajowego porządku prawnego regulacje nie stanowią więc o uprzywilejowaniu opodatkowania akcyzą napojów alkoholowych jeżeli nie są one opodatkowane tak jak alkohol etylowy, tj. od zawartości etanolu.

Ad 3.

Dyrektywa Rady 92/83/EWG przewiduje różne zasady opodatkowania różnego rodzaju napojów alkoholowych. Polska jest obowiązana respektować prawodawstwo unijne i nie ma w tym przypadku możliwości wprowadzenia własnych, odmiennych od unijnych reguł opodatkowania.

Ponadto należy mieć na uwadze, że krajowy rynek nie funkcjonuje w oderwaniu od rynków unijnych oraz rynków krajów trzecich. Przewidywalna polityka stawkowa w zakresie akcyzy na napoje alkoholowe pomaga zachować stabilność rynku, minimalizując zarazem pole do rozwoju nielegalnej działalności.

Unijna polityka stawkowa w zakresie akcyzy nie została więc zaprojektowana z myślą jedynie o maksymalizacji korzyści fiskalnych, ale służy również zachowaniu zdrowego i konkurencyjnego rynku tych wyrobów.

Określenie stawek akcyzy według jednolitego opodatkowania alkoholu zawartego w różnego rodzaju napojach alkoholowych skutkowałoby drastycznym wzrostem opodatkowania, a w konsekwencji również ceny detalicznej, innych niż alkohol etylowy napojów alkoholowych. Minimalne stawki akcyzy dla alkoholu etylowego

określone w Dyrektywie Rady 92/84/EWG są najwyższe spośród wszystkich kategorii napojów alkoholowych. Równanie opodatkowania akcyzą pozostałych napojów np. piwa do alkoholu etylowego zaburzyłoby strukturę rynku i mogłoby sprzyjać rozwojowi nieprawidłowości. Sugerowane przez Pana Posła rozwiązanie nie znajduje więc uzasadnienia.

Ad. 4.

Krajowa polityka w zakresie stawek akcyzy na napoje alkoholowe realizuje założenia polityki zdrowotnej państwa określone m.in. w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.⁴ Zakłada ona m.in. zmianę struktury spożycia napojów alkoholowych na rzecz promowania spożycia napojów niskoalkoholowych, za który uważa się m.in. piwo.

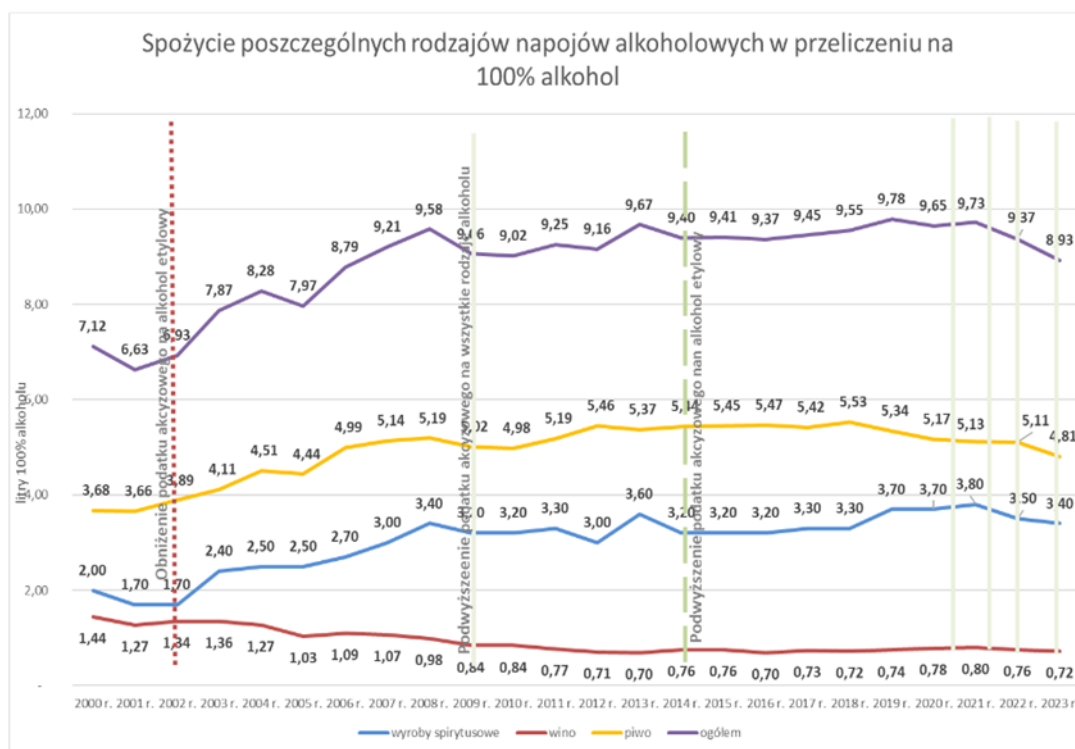
Na uwadze mieć należy, że różnego rodzaju napoje alkoholowe, co do zasady, zaspokajają podobne potrzeby konsumentów. Radykalna zmiana w zakresie cen jednego z nich musiałaby skutkować relatywnym wzrostem dostępności pozostałych. Zrównanie wysokości akcyzy na wszystkie napoje alkoholowe do poziomu wyrobów spirytusowych, jak sugeruje Pan Poseł, doprowadziłoby do wzrostu spożycia wódki i innych mocnych alkoholi, co utrudniłoby realizację wytycznych polityki zdrowotnej państwa.

Odnosząc się do pytania o podjęte przez Ministerstwo Finansów działania na rzecz zdrowia publicznego i profilaktyki uzależnień należy wskazać, że obserwowany w ostatnich latach wzrost średniego wynagrodzenia za pracę odczuwalnie wpłynął na zwiększenie siły nabywczej Polek i Polaków. Reakcją na rosnącą dostępność napojów alkoholowych na skutek wzrostu zamożności społeczeństwa i nieproporcjonalnie niskiego wzrostu cen detalicznych było zaproponowanie na gruncie ustawy o podatku akcyzowym tzw. „mapy drogowej” na używki. Od 1 stycznia 2022 r. weszły w życie przepisy wprowadzające w okresie 2022-2027, sukcesywne, coroczne podwyżki stawek akcyzy na wyroby akcyzowe będące używkami, w tym na napoje alkoholowe.

Zmiany te były szeroko wspierane i rekomendowane zarówno przez WHO, OECD, jak i środowisko medyczne. WHO wskazuje, że podnoszenie cen używek to najbardziej efektywne narzędzie służące ograniczaniu ich spożycia.

Dostępne dane pozwalają na stwierdzenie, że dzięki mapie drogowej obserwuje się spadek spożycia napojów alkoholowych.

⁴ Art. 10 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.).

Źródło danych: <https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2024/09/Spozycie-napojow-alkoholowych-najednego-mieszkanca2023.pdf>

Ad. 5.

Nie znajduje uzasadnienia dążenie do opodatkowania akcyzą wszystkich napojów alkoholowych wyłącznie w przeliczeniu na jednostkę czystego alkoholu, niezależnie od rodzaju trunku. Trudno przy tym zgodzić się z twierdzeniem, iż taki model opodatkowania byłby bardziej przejrzysty i spójny. W szczególności wprost negowałby on założenia leżące u podstaw wspólnotowej polityki stawkowej w zakresie akcyzy, a jego bezpośrednim skutkiem byłoby zaburzenie struktury rynku i warunków funkcjonowania na nim przedsiębiorców.

Wyjaśnić należy, że rolą polityki podatkowej państwa nie jest jedynie generowanie dochodów budżetowych. W jej oparciu realizuje się szereg innych celów. Zróznicowanie opodatkowania napojów alkoholowych jest świadomą decyzją ustawodawcy, opartą na konkretnych, wymienionych wcześniej przesłankach, a także na przepisie zawartym w art. 10 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przepis ten stanowi, że akty prawne wpływające na strukturę cen napojów alkoholowych powinny służyć ograniczaniu spożycia tych napojów oraz zmianie struktury ich spożycia na rzecz napojów o niskiej zawartości procentowej alkoholu. Opodatkowanie napojów alkoholowych wpływa na producentów rolnych będących dostawcami płodów służących ich produkcji, wytwórców tych napojów, dystrybutorów, czy branżę gastronomiczną. Obok tego przyjęta strategia w zakresie stawek akcyzy jest pośrednio wykorzystywana do realizacji polityki rozwiązywania problemów alkoholowych, a przez to realizowania polityki zdrowotnej państwa.

W tym kontekście nie znajduje uzasadnienia dążenie do fundamentalnej zmiany polityki stawkowej w zakresie akcyzy, która stałaby w kontrze do zasad unijnych,

polityki zdrowotnej państwa oraz jednoznacznie negatywnie wpłynęłaby na producentów napojów alkoholowych innych niż alkohol etylowy i ich dostawców, sprzyjając zarazem rozwojowi zjawisk niepożądanych.

z wyrazami szacunku

z upoważnienia Ministra Finansów

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu